

Igazságosztás nem lehetséges

– A III/III-as törvényjavaslatként közismert tervezet (amelynek pontos meghatározása a következő: törvényjavaslat a Belügyminisztérium volt III/III. Csoportfőnöksége hivatásos, valamint „szigorúan titkos” állományú tisztjei és hálózati személyei adatait tartalmazó, 1990. február 14-én lezárt nyilvántartásának, továbbá az egykori államvédelmi szervezetek és karhatalmi alakulatok tisztjei adatainak felhasználásáról) tulajdonképpen kikre vonatkozik? – kérdeztük Kövér Lászlót (Fidesz), az országgyűlés nemzetbiztonsági bizottságának elnökét.

– A közhiedelemben élő felfogás szerint a fentiekben felsorolt szervezetek tagjainak névsorát e törvényjavaslat alapján nyilvánosságra hozzák. Erről szó sincs. A törvényjavaslat két oldalról is szűkíti az érintettek körét: egyfelől az 1990. február 14-én lezárt nyilvántartásban szereplő egyéneket érinti, s közülük is csak azokat, akik valamilyen törvényben meghatározott pozíciót jelenleg betöltenek, a köztársasági elnöktől, a kormány tagjaitól kezdve az 50 százalékot meghaladó állami tulajdonú bankok vezetőin keresztül a polgármesterekig, felsőoktatási intézmények tanszékvezetőiig, a megjelenésenként átlagosan 50 ezer példányszámot meg-

haladó lapok vezető munkatársaiig. A törvény szövege ráadásul így szól: „Ha a köztársasági elnök, az Országgyűlés elnöke, az Alkotmánybíróság elnöke és a miniszterelnök együttesen indokoltan tartja, felszólítja az érintett személyt a tisztségről való lemondásra, illetőleg felmentésének kezdeményezésére.” Amennyiben az illető nem mond le, akkor hozzák nyilvánosságra a tevékenységét.

– Ezek szerint nem derült ki mindenkiről, hogy e szervezeteknek dolgozott. Azt is jelenti ez, hogy a jelenlegi rendszerben, a mostani kormány szolgálatában ugyanezek az emberek is végezhetnek ilyen munkát?

– Elméletben ez nem zárható ki. A törvény jelenlegi formájában nem terjedne ki rájuk, de ebben a belügyminiszter úr lenne hivatott nyilatkozni.

– Melyik ügynök üssza meg kevessebbel a múltját: aki felhagy az ügynökséggel, vagy aki továbbra is ezt a munkát végzi immár egy másik kormány szolgálatában?

– Nyilvánvalóan az utóbbi, de nem becsülném le azokat a nehézségeket, amelyeket egy ilyen törvény elfogadása a már működő és az átszervezést éppenhogy átélő szolgálatokra jelent. Nyilvánvaló, hogy minden informátor fejében is

megfordul a gondolat, hogy megéri-e neki ma ilyen szervezetben dolgozni, ha nincs arra garancia, hogy holnap ezért (esetleg egy kormányváltás alkalmával) igazságtételre hivatkozva nem veszik őt újra elő. Ennek az egész ügynek ki kellene kerülni abból a tárgykörből, amit „igazságtételnek” nevezünk. Nemcsak azért, mert „igazságosztás” lehetetlen, hanem mert a törvény több szempontból is diszkriminatív. Jogilag is megkérdőjelezhető, mert múltban elkövetett cselekményeket szankcionál, még akkor is, ha nem büntetőjogi szankcióról van szó. – A kormány ezek szerint nem csinál presztizskérdést abból, hogy „rég” vagy „új” emberekkel dolgoztat?

– Az ideális állapot természetesen az lenne, ha csupa feddhetetlen múltú ember járkálna közöttünk, de hibás lenne az elmúlt rendszerben működő embereket egyszerűen bűnözőként aposztrofálnunk. Azt az alternatívát is számba kell venni, hogy ez az ország kíván-e titkosszolgálatokat működtetni, vagy sem. Kéthárom évet igénybe vesz, míg egy ilyen szolgálat feláll, s ha addig kibírjuk titkosszolgálat nélkül, elképzelhető, hogy húsz-harminc évig is kibírnánk.

(sümeji)